

EVALUERINGSRAPPORT

Evaluering af Mind Your Own Business

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
INDLEDNING.....	3
Evalueringens baggrund	3
Evalueringens formål	3
Evalueringens datagrundlag	4
Rapportens struktur.....	5
HOVEDKONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	6
Hovedkonklusioner	6
Anbefalinger	7
EVALUATORS INDTRYK OG VURDERINGER	10
Effekterne af Mind Your Own Business' indsatser.....	10
Deltagernes udbytte.....	10
Venturepiloternes udbytte.....	12
Mentorvirksomhedernes udbytte	13
Samarbejdspartnerne udbytte	13
Videre effekter	13
Forvaltningen af Mind Your Own Business	15
Rekrutteringen af deltagere	15
Rekrutteringen af mentorvirksomheder, venturepiloter og samarbejdspartnere.....	15
Forløbet	16
Ambassadørernes rolle	17
Produktet	18
Opfølgning.....	19
Organisationen Mind Your Own Business	20
Arbejdsdelingsproblematik	21
Årshjulet	21
Konceptet Mind Your Own Business.....	21
Koblingen til aktører.....	21
Links til jobs eller forretningsaktører	22

FORORD

Als Research fremlægger hermed resultaterne af evalueringen af Dansk Flygtningehjælps projekt *Mind Your Own Business*. Evalueringen har fulgt Mind Your Own Business-forløbet fra oktober 2012 til maj 2013, hvor 3 mikrovirksomheder er blevet etableret i henholdsvis Helsingør, Tingbjerg og Århus. Desuden har evaluator i foråret 2014 fulgt op på, hvordan det er gået mikrovirksomhederne efter forløbets afslutning.

Evalueringen bygger videre på konklusionerne fremført ved midtvejsnotatet i juni 2013.

Evalueringen har involveret en række aktører, herunder projektledelsen i Dansk Flygtningehjælp, holdkaptajner, venturepiloter, samarbejdspartnere, mentorvirksomheder, deltagere og ambassadører. Der skal lyde en stor tak til alle for at have bidraget med deres indsigter og erfaringer.

Evalueringen er udført af chefkonsulent Jacob Als Thomsen, samt konsulent Katrine Friis, juniorkonsulent Ida Leucena Lund, praktikant Stine Willumsen og praktikant Jin Drewsen.

Ansvaret for resultater, konklusioner og anbefalinger påhviler alene Als Research.

København, maj 2014

Jacob Als Thomsen
Adm.dir., Als Research

INDLEDNING

Evalueringens baggrund

Projektet *Mind Your Own Business* blev oprettet af Dansk Flygtningehjælp i 2010 og er finansieret af TrygFonden. Ved evalueringens begyndelse var to projektforsøg blevet gennemført, hvor tilsammen 6 mikrovirksomheder blev etableret med deltagelse af i alt ca. 60 drenge og 60 frivillige. Fra oktober 2012 til maj 2013 blev der startet endnu 3 mikrovirksomheder, som er fokus for evalueringen. I disse mikrovirksomheder deltog i alt 21 drenge og 28 venturepiloter.

I Mind Your Own Business skabes mikrovirksomheder i et samarbejde mellem 11-18-årige drenge med etnisk minoritetsbaggrund fra udsatte boligområder, mentorer fra erhvervslivet, frivillige venturepiloter og med støtte fra drengenes skoler, klubber og eventuelle væresteder.

Mikrovirksomhederne etableres og drives af drengene med sparring fra venturepiloter og mentorer, og projektets overordnede målsætning er at skabe bedre betingelser for deres faglige og sociale kompetencer og relationer.

Målet med projektet er:

- at drengene gennem deltagelse i projektet har fået nye sociale og faglige kompetencer, der styrker deres fremtidsmuligheder
- at drengene ændrer adfærd, såsom at engagere sig mere i skolen, har større respekt for andre med andre holdninger, et bedre ordforråd mv.
- at drengene er blevet motiveret til at tage en kompetencegivende erhvervsuddannelse

Evalueringens formål

Evalueringens overordnede formål har været at undersøge effekterne af indsatserne i Mind Your Own Business. Der har været to overordnede fokuspunkter i evalueringen:

For det første er det blevet undersøgt, hvorvidt projektet lever op til sine målsætninger i relation til drengenes udbytte af projektet, herunder deres faglige og sociale kompetencer, adfærd og motivation i forhold til at gennemføre en uddannelse og deres fremtidsmuligheder på arbejdsmarkedet.

For det andet har evalueringen haft til formål at udgøre et direkte input til projektets næste faser. Dermed skal evalueringen bidrage med dokumentation, som kan anvendes i udbredelsen af kendskabet til projektets metoder, herunder indgåelse af eventuelle nye partnerskaber med kommuner og virksomheder. Desuden var det oprindeligt tiltænkt, at evalueringens dokumentation skulle kunne anvendes i udviklingen af en metodebog, hvilket

fra Dansk Flygtningehjælps side er ændret til i stedet at udgøre en håndbog over Mind Your Own Business' årsforløb.

Evalueringens datagrundlag

Evaluator har fulgt mikrovirksomhederne i Mind Your Own Business-forløbet i henholdsvis Århus, Helsingør og Tingbjerg af tre omgange. Evalueringens datagrundlag rummer derved interview og deltagerobservationer gennemført i Mind Your Own Business' opstartsfasen i november 2012, interview og deltagerobservationer fra den afsluttende fase i maj 2013 samt interview efter forløbets afslutning i foråret 2014.

I forbindelse med evalueringen af Mind Your Own Business er følgende evalueringsaktiviteter gennemført:

- 2 gruppeinterview med projektledelsen samt 3 enkeltinterview med projektchef, projektkoordinator og projektmedarbejder.
- 8 gruppeinterview samt 2 enkeltinterview med deltagere.
- 6 gruppeinterview samt 1 enkeltinterview med venturepiloter.
- 3 interview med holdkaptajner.
- 1 gruppeinterview med tre ambassadører.
- 7 interview med mentorvirksomheder.
- 10 interview med samarbejdspartnere.
- 1 deltagerobservation af Venture Camp, november 2013.
- 1 deltagerobservation af social teambuilding.
- 1 deltagerobservation af teambuilding for venturepiloter.
- 3 deltagerobservationer hos mikrovirksomheden i Tingbjerg, 2 deltagerobservationer i Helsingør samt 1 deltagerobservation i Århus.
- Besøg på Business Award ved projektafslutning, maj 2013.
- Gennemgang af tidligere evalueringer og lign. materiale.

I alt er gennemført 43 interview med aktører involveret i Mind Your Own Business-forløbet. Hertil kommer 9 deltagerobservationer under forløbet samt et besøg ved den afsluttende Business Award.

Det var desuden planlagt, at Dansk Flygtningehjælp skulle gennemføre en spørgeskemaundersøgelse hos deltagernes klasselærere for at undersøge projektets effekt på deltagernes

uddannelsesparathed. Dette er dog blevet ændret, hvorved spørgeskemaundersøgelsen ikke er en del af evalueringens datagrundlag.

Det skal nævnes, at evalueringen er gennemført for begrænsede midler, og at datagrundlaget derfor ikke i snæver metodisk forstand er tilstrækkeligt til at levere egentlig evidens for projektets effekter. Når det er sagt, er det evaluators bedste vurdering, at evalueringen giver et retvisende billede af Mind Your Own Business styrker og svagheder.

Rapportens struktur

I rapportens indledende afsnit præsenteres evalueringens hovedkonklusioner og fremadrettede anbefalinger.

Herefter følger selve evalueringen, som omhandler effekterne af Mind Your Own Business' indsatser, forvaltningen af Mind Your Own Business, organisationen Mind Your Own Business samt konceptet Mind Your Own Business.

HOVEDKONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Hovedkonklusioner

Mind Your Own Business er et veldrevet projekt, hvis særlige tilgang til arbejde med de unge har bevist sin relevans og styrke. Projektet skaber en interessant kobling af frivillige, udsatte unge og virksomheder, hvilket i høj grad repræsenterer en ny og innovativ tilgang til det sociale arbejde, særligt på integrationsområdet.

Det er bemærkelsesværdigt, at samtlige aktører, som har været involveret i Mind Your Own Business, giver udtryk for en høj grad af tilfredshed med projektet, og det bekræfter evaluators overordnede vurdering af projektet, som værende både nytænkende og præget af en beundringsværdig kobling af professionalisme og engagement hos aktørerne. En væsentlig forklaring herpå skal findes i den grundighed og tålmodighed, der har præget projektholderne i relation til arbejdet med rekruttering af deltagere og samarbejdspartnere i projektet.

Evaluator har i udarbejdelsen af evalueringen erfaret, at det er svært at dokumentere effekterne af Mind Your Own Business i relation til deltagernes motivation for skolegang og uddannelsesvalg. Dette skyldes et spinkelt datagrundlag og en manglende baselineundersøgelse. Det er dog samtidig evaluators bedste vurdering, at der i høj grad finder en læring sted hos de deltagende drenge, og at deltagernes udbytte samlet set lever op til projektet målsætninger. Denne læring udgøres, dels af faglige kompetencer relateret til iværksætteri, idet deltagerne uden tvivl har lært vigtige ting om, hvad der skal til for at starte og drive virksomhed, dels af en styrkelse af deres personlige og sociale kompetencer som en følge af den arbejdsproces og sociale kontekst de har været en del af. Hvad angår sidstnævnte, kan bl.a. nævnes samarbejdsevner, øget kommunikative evner til at fremlægge og præsentere ideer og synspunkter, samt en forøget evne til at møde og tale med nye mennesker med anderledes sociale baggrunde og kompetencer.

Som den største effekt af projektet for deltagerne skal dog peges på den styrkelse af selvværd og tro på egne evner og ressourcer, der tydeligvis har været en effekt af arbejdet med virksomhedsprojekterne og succesoplevelsen ved at lykkes med processen. Det er i den forbindelse evaluators vurdering, at en ikke uvæsentlig baggrund for denne succes har ligget i projektaktørernes fine balance mellem på den ene side at støtte og hjælpe deltagerne, og på den anden side, fastholde deltagernes selvansvar og styring, hvorved deltagerne har opnået en stor grad af medejerskab og berettiget stolthed over produktet så vel som processen.

Det er svært for evaluator at vurdere deltagernes udbytte relateret til uddannelse og fremtidig placering på arbejdsmarkedet. Dog viser det overordnede billede, at drengene har fået en højere grad af retning på deres liv og har fået nogle nye fremtidsdrømme, ligesom det er nærliggende at antage, at arbejdet med projektet har styrket deltagernes arbejdsmoral og tro på egne fremtidsmuligheder.

Både det private erhvervsliv, samarbejdspartnerne og de frivillige oplever deres deltagelse i Mind Your Own Business som en ny måde at arbejde med integration på. De får utvivlsomt gennem forløbet et mere nuanceret syn på målgruppen og de udfordringer, de har.

Særligt de frivillige venturepiloter udvikler sig gennem deltagelse i Mind Your Own Business, idet de i høj grad er med til at forme forløbet ud fra egne kompetencer og indgår i et tæt fællesskab med deltagerne.

En videre effekt af Mind Your Own Business finder sted lokalt, hvor succesens omkring deltageres mikrovirksomheder får en stor betydning som gode historier i boligområderne. Dette har en positiv effekt for fællesskabet og stemningen i boligområdet og inspirerer samtidig andre unge til at arbejde med iværksætteri samt at være aktiv og deltagende i lokalområdet.

En af konceptets største styrker er inddragelsen af forskellige, virkelige aktører, som deltagerne ikke er vant til at omgås og som bidrager til projektet med specialiseret viden og kompetencer. Det, at konceptet skaber et samarbejde mellem NGO'er, virksomheder og frivillige, er med til at give deltagerne en oplevelse af at blive set på som en gruppe, der har ressourcer at bidrage med. Dette er en god tilgang til integrationsarbejde.

En anden af konceptets styrker er, at projektet tager udgangspunkt i deltagerne og det, de kan. Dvs. der stilles krav til deltagerne ud fra en forestilling om, at de vil kunne klare sig. Denne tilgang er afgørende for projektets succes, herunder at deltagerne engageres og udvikles. I relation hertil er det ligeledes centralt, at projektet udspiller sig i deltageres lokalområde, hvorved der tages udgangspunkt i deltageres hverdag og liv, og de udvikles i egne omgivelser.

En tredje styrke ved konceptet ligger i, at deltagerne arbejder med en egentlig mikrovirksomhed, og at de udvikler et produkt, der skal sælges. Dette giver dem faglige kompetencer, samtidig med at det er konkret og virkelighedsnært.

Anbefalinger

Evaluator vurderer, at der er interessante ekspansionsmuligheder og potentialer i Mind Your Own Business, både i kraft af det innovative koncept og en veldreven organisation.

Med udgangspunkt i evalueringen er det dog også muligt at pege på en række justeringer og udviklingsmuligheder i forhold til fremtidige Mind Your Own Business-forløb. Evaluator anbefaler følgende:

- *Mentorvirksomhedens rolle i projektet skal præciseres.* I forløbet har mentorvirksomhederne ikke haft en afgørende betydning, hvorfor det bør præciseres, hvilken rolle og funktion mentorvirksomheden har i forløbet. Herunder er det centralt, at der laves klare aftaler med mentorvirksomheden før forløbets start. I den forbindelse bør virksomhedsbesøg være en fast del af forløbet, idet oplevelsen spiller en stor rolle for deltagerne.

- *Gruppen af venturepiloter bør sammensættes, så kompetencerne er mere alsidige.* Grupperne af venturepiloter har været ensartede. Det bør efterstræbes, at flere af venturepiloterne har "værktøjskompetencer" fx indenfor grafisk design. Dette kan bl.a. give mere dynamik i produktudviklingen i grupperne.
- *Det bør overvejes at gennemføre et pilotprojekt, hvor venturepiloterne inddrages i den tidlige idéudviklingsfase.* Det kan med fordel undersøges, hvilken betydning det vil have at inddrage venturepiloterne i den tidlige, kreative proces, hvor produktet og konceptet udvikles. Venturepiloterne kan bidrage med viden og kompetencer, hvilket muligvis kan styrke udviklingen af mere kreative, forskelligartede produkter.
- *Der kan med fordel etableres et rum for erfaringsudveksling deltagerne på tværs.* Evaluator anbefaler, at der skabes en online platform, hvor drengene på tværs af mikrovirksomhederne kan dele oplevelser og erfaringer undervejs i forløbet. Dette vil skabe et netværk og et fællesskab blandt deltagerne, som både kan have en vigtig funktion under og efter forløbet. Dette kan bl.a. være medvirkende til at underbygge den alternative identitet, som drengenes deltagelse i Mind Your Own Business danner grundlag for.
- *Der bør etableres et efterværn for deltagerne efter forløbets afslutning.* Deltagerne oplever en brat overgang efter forløbets afslutning. Det er afgørende for mikrovirksomhedernes fortsatte succes, at projektledelsen følger op på deltagerne samt udvikler og gennemfører en form for udslusning. Desuden bør Dansk Flygtningehjælp bruge opfølgningen til at holde fx hjemmesiden opdateret med små, gode fortællinger om deltagerens videre udvikling. Dette kan bl.a. virke stimulerende for andre tidligere deltagere.
- *Etableringen af en fritidsjobformidling kan sikre deltagerens fortsatte udvikling.* Der bør etableres en fritidsjobformidling for deltagerne, hvorved det sikres, at de efter forløbets afslutning anvender og videreudvikler deres nyerhvervede kompetencer og arbejder målrettet med deres fremtidsmuligheder.
- *En klarere arbejdsdeling kan med fordel efterstræbes hos Dansk Flygtningehjælp.* Projektledelsen har hidtil haft flydende roller og en lav grad af arbejdsdeling. Det anbefales, at Dansk Flygtningehjælps medarbejders fokus- og ansvarsområder defineres klarere, hvorved den enkeltes særkompetencer kan komme mere i spil, og det sikres, at organisationens vækst ikke hæmmer samarbejdet på sigt.
- *Rekrutteringen af mentorvirksomheder og venturepiloter kan med fordel starte tidligere.* Projektledelsen hos Dansk Flygtningehjælp har exceptionelt travlt i opstartsfasen i efteråret, hvor summen af tidskrævende aktiviteter er mindre i foråret. Det anbefales, at rekrutteringen påbegyndes tidligere, hvormed årshjulet bliver mere jævnt for projektledelsen.
- *Det bør overvejes at gennemføre et pilotforløb med en ældre gruppe af drenge.* En opdeling af forløbet efter alder vil gøre det muligt at skærpe fokus for drengenes

udvikling yderligere. Forløbet for de unge deltagere vil fortsat have fokus på den generelle dannelse, hvor der i et forløb for ældre deltagere kan arbejdes mere ambitiøst med iværksætterier og driften af en virksomhed.

- *Projektet bør gøres mere tydeligt for deltagernes forældre.* Forældrene har generelt ikke udvist engagement i forhold til drengenes mikrovirksomheder. Det bør overvejes, hvordan projektet i højere grad kan synliggøres overfor forældrene.

EVALUATORS INDTRYK OG VURDERINGER

Effekterne af Mind Your Own Business' indsatser

Indsatserne i Mind Your Own Business har haft stor betydning for alle de involverede aktører, herunder særligt deltagerne og venturepiloterne. Det er gennemgående for alle aktører, at projektet omtales med en høj grad af tilfredshed og positivitet.

Deltagernes udbytte

De forløb, evalueringen har fulgt, har været meget forskellige. Deltagergruppen i Helsingør har været karakteriseret af at være meget socialt udsatte, og der har været en stor aldersspredning mellem drengene. I Århus har deltagerne primært været ældre drenge, og i Tingbjerg har deltagerne været relativt unge.

Alle deltagerne har været glade for at være med i Mind Your Own Business og har udviklet både personlige kompetencer samt kompetencer relateret til iværksætteri. Kun én deltager giver udtryk for, at han ikke har lært noget udover at få praktisk erfaring.

Drengene har gennem projektet tilegnet sig viden om og erfaringer med iværksætteri, herunder det forretningsmæssige omkring at starte og drive egen virksomhed. Relateret til dette, har drengene bl.a. lært om økonomi og regnskab og har udviklet et udvidet ordforråd.

Man afbryder ikke hinanden.

Deltager

Foruden de mere fagligt orienterede kompetencer har drengene udviklet en lang række sociale og personlige kompetencer. En af deltagerne beskriver et eksempel på den forandring, han er gennemgået: *"I starten før det her projekt kunne jeg ikke acceptere gruppearbejde, men nu er jeg blevet bedre til det. Nu kan jeg godt lide at samarbejde med andre og fremlægge med andre."*

Vi giver mere respekt til voksne.

Deltager

Som citatet viser, har drengene bl.a. lært at samarbejde med og acceptere andre samt at fremlægge. Drengene har også lært at møde og snakke med nye mennesker. Dette

udtrykker en anden deltager på følgende måde: *"Før var det også svært at snakke med nogen, jeg ikke rigtig kendte, men efter jeg er startet det her, så er det meget nemmere at snakke med folk ude i byen og sådan noget, som man ikke kender rigtigt."*

Samlet set har drengene fået styrket deres selvværd og/eller selvtillid gennem deltagelse i Mind Your Own Business.

For drengene har mødet med udefrakommende aktører, såsom venturepiloterne og forretningsfolk, været noget af det bedste ved at deltage i projektet. Dette har samtidig været afgørende for deres udvikling. Hos de unge drenge ses især en almen dannelsesudvikling og øget tillid til voksne, hvor de ældre drenge i højere grad har lært af selve iværksætterdelen.

Mødet med udefrakommende aktører har desuden betydet, at hovedparten af drengene har fået en ændret forståelse af det omkringliggende samfund. Samtidig har mange af drengene ændret opførsel, hvilket en af deltagerne udtrykker på følgende måde: *”Vi opfører os mere ordentligt. Fx i skolen så hilser vi meget mere i stedet for bare at snakke sådan frit til en eller anden – sådan fx at vi kalder hinanden for alle mulige ting. Nu snakker vi bare helt normalt.”*

I relation til projektets betydning for drengenes skolegang, udtrykker en del af drengene på den ene side, at de ikke har fået øget lyst til at gå i skole under projektperioden. På den anden side er andre deltagere gået op i karakter i kernefag som matematik og dansk.

Størstedelen af drengene har fået mere retning på deres liv, og de har fået nye fremtidsdrømme. Dog virker drengene stadig uafklarede i forhold til konkrete uddannelsesvalg.

” *Jeg er blevet lidt mere ansvarlig. Altså fordi jeg er god til det her. Altså selvtilliden – jeg viser lidt mere, fx når jeg skal fremlægge.*

Deltager

Enkelte af drengene fra Tingbjerg og Helsingør har fået faste fritidsjobs. I Helsingør var det holdkaptajnen, der hjalp med at finde jobs til de to, der var klar til det. Alle drengene i Århus har fået fritidsjobs efter deltagelse i Mind Your Own Business. To af drengene har desuden, hver for sig, startet egen virksomhed, hvor de bruger det, de har lært gennem deltagelse i forløbet. Mind Your Own Business har på denne måde udgjort et springbræt for nogle af drengene til at bruge de ny erhvervede kompetencer og erfaringer i andre sammenhænge – fritidsarbejde eller iværksætter¹.

I relation til drengenes udbytte af Mind Your Own Business, er det relevant at tilføje, at der har været et fravær af engagement fra deltagernes forældres side gennem forløbet. Det er altså relativt få af forældrene, der virkelig bakker op om drengenes deltagelse i projektet, og flere af drengene udtrykker, at det er svært for deres forældre at forstå, hvad projektet indebærer. Man bør i fremtidige forløb have for øje, hvordan man i højere grad synliggør projektet for forældrene, og dermed giver drengene mulighed for, at forældrene er stolte af dem.

¹ Det skal understreges, at evaluator ikke har viden om, hvordan det er gået alle de tidligere deltagere siden forløbets afslutning. Dette skyldes, at omkring fire af drengene ikke længere er en del af mikrovirksomhederne, og at ingen af de involverede aktører, såsom projektledelsen eller samarbejdspartnerne, har haft kontakt til dem efter projektets afslutning.

Venturepiloterens udbytte

For alle venturepiloterne har det været en god oplevelse at deltage i Mind Your Own Business. Baggrunden for dette er, at de ser projektet som værende opbygget på en professionel måde, og at de oplever, at drengene udvikler sig undervejs i forløbet. En af deltagerne udtrykker: *"[Det bedste har været] at se drengenes udvikling – det er jo helt sindssygt så meget, de har rykket sig på så kort tid."*

For venturepiloterne har projektet, i kraft af dets inddragelse af virksomheder og andre aktører, været en god og interessant måde at arbejde med integration på.

Venturepiloterens erfaring er, at deres tilstedeværelse har haft stor betydning for drengene. En venturepilot beskriver dette: *"Jeg har i hvert fald fået det ud af det, at sådan nogle knægte kan man virkelig gøre en forskel for. Om det så handler om at lave en virksomhed eller noget helt andet. Den her voksenkontakt med nogle mennesker som os, som de normalt ikke er i enerum med, det gør en forskel for dem, kunne man mærke."*

De frivillige venturepiloter har udfyldt et behov for nærvær hos drengene, for hvem opmærksomheden fra omgivelserne ikke altid er stor. På denne måde er der blevet opbygget stærk relation og tillid mellem venturepiloterne og deltagerne.

Flere af venturepiloterne udtrykker, at de, foruden fællesskabet med drengene, også undervejs i forløbet har haft et tæt sammenhold venturepiloterne imellem. Dog har dette ændret sig over tid, idet flere af venturepiloterne i slutningen af forløbene har haft mere travlt.

"Jeg er i hvert fald blevet bestyrket i min tro på, at sådan nogle drenge som dem kan lige så meget som alle andre. De er bare ofre for nogle sociale omstændigheder."

Venturepilot

Overordnet set har alle venturepiloterne fået indfriet deres forventninger til projektet. Dog skal det nævnes, at venturepiloterne i Helsingør, som har adskilt sig fra grupperne i Århus og Tingbjerg ved at være ældre og mere erfarne, i højere grad havde forventet at have en mentorrolle overfor drengene.

Mange af venturepiloterne har selv udviklet sig i kraft af deres deltagelse i Mind Your Own Business. Dette skyldes især, at rammerne for, hvordan det enkelte forløb udformes, er brede, hvorved venturepiloterne ud fra deres egne kompetencer i høj grad er med til at forme processen. Flere af venturepiloterne nævner desuden, at deres deltagelse i Mind Your Own Business har givet dem et mere nuanceret syn på gruppen af drenge samt de boligområder, de bor i.

"Man kan arbejde med sig selv i forhold til, hvordan man arbejder med andre mennesker, især en gruppe unge mennesker, man overhovedet ikke har noget daglig kontakt til."

Venturepilot

Mentorvirksomhedernes udbytte

De tre mentorvirksomheder har haft forskellige roller i forhold til de tre mikrovirksomheder, men gennemgående for dem er, at de kun har været inddraget i mindre grad. Dette skyldes primært en uklar rollefordeling fra forløbets start. Både mentorvirksomheder, samarbejdspartnere og venturepiloter efterspørger, at mentorvirksomhedens rolle i Mind Your Own Business bliver mere tydelig, hvorved potentialet i samarbejdet i højere grad kan udnyttes.

På trods af udfordringerne omkring mentorvirksomhedernes rolle, har de alle været glade for at deltage. Projektet har givet mentorvirksomhederne indsigt i den virkelighed, drengene lever i, herunder de udfordringer, drengene står overfor. Mentorvirksomhederne har oplevet, hvor meget målgruppen kan udvikle sig ved en tidlig indsats. Dette har altså vist, hvor meget det er muligt at gøre for denne gruppe af unge i samfundet.

Samarbejdspartnerens udbytte

Det er gennemgående for samarbejdspartnerne, at det har været en god oplevelse at deltage i Mind Your Own Business. En af samarbejdspartnerne har ikke tidligere arbejdet med målgruppen og understreger, at der i høj grad har manglet et sådant vedkommende projekt, der har fokus på drengene som målgruppe.

For institutionen i Helsingør har deltagelsen i projektet været både konstruktiv og sjovt. Dette er bl.a. grundet de nye mennesker, som har haft sin gang i huset, samt deltagernes udvikling og ændrede opførsel på værestedet. Mind Your Own Business har i Helsingør udgjort en ny vinkel i arbejdet med, hvordan drengene opfører sig, samt hvilken identitet de påtager sig.

Overordnet set har den positive historie om de enkelte mikrovirksomheders succes en stor betydning for samarbejdspartnerne i kraft af den positive effekt i lokalområdet. Samtidig har projektet også været medvirkende til at sætte fokus på de udfordringer, som samarbejdspartnerne står overfor i arbejdet med målgruppen.

Videre effekter

Succesen omkring Mind Your Own Business og mikrovirksomhederne gør, at kendskabet til Mind Your Own Business i høj grad er vokset. Dette betyder konkret, at det i lokalområdet er nemmere for den enkelte mikrovirksomhed at arbejde videre, idet fx kontakten til og samarbejdet med kommunale aktører bliver mere tilgængeligt.

Som en af samarbejdspartnerne påpeger, er Mind Your Own Business via inddragelsen af de mange forskellige aktører med til at nedbryde nogle af de barrierer, der er mellem det fritidsorganisatoriske liv, det offentlige og det private. Samtidig er projektet også medvirkende til at nedbryde nogle af de kulturelle barrierer, der er, for, at den enkelte dreng bliver en aktiv medspiller i samfundet.

En anden effekt af mikrovirksomhedernes succes er, at iværksætterånden og engagementet spredes lokalt i boligområdet. Der skabes altså i høj grad et incitament for unge for at deltage i lokale aktiviteter.

Et eksempel herpå er mikrovirksomheden i Århus, som siden Mind Your Own Business' afslutning har rekrutteret 13 nye frivillige unge til at deltage i gennemførelsen af mikrovirksomhedens arbejde. En del af disse frivillige er drenge fra boligområdet i Gellerup, som normalt sover længe og ikke går i skole. De er blevet inspirerede til at lave frivilligt arbejde i kraft af mikrovirksomhedens arbejde og bruger på denne måde deres medborgerskab i lokalsamfundet.

Et andet eksempel stammer fra Urbanplanen på Amager, hvor ambassadørerne G for Gentlemen kommer fra. En af de langsigtede effekter af Mind Your Own Business er her, at det for de boligsociale medarbejderne er blevet meget nemmere at rekruttere unge i boligområdet. Grundet mikrovirksomhedens succes får medarbejderne nu kontakt til unge drenge og mænd, som de ellers ikke ville have haft kontakt til, men som nu ønsker at være iværksættere og starter mindre projekter op.

For resten af beboerne i Urbanplanen har Mind Your Own Business også haft en stor betydning. Igen er det den gode, fælles historie fra boligområdet, som gør, at alle er stolte og berørte. Dette illustrerer, hvordan Mind Your Own Business har en effekt på mange niveauer, og hvilken betydning den lokale forankring kan have på sigt.

Forvaltningen af Mind Your Own Business

Der er blandt de involverede aktører i Mind Your Own Business en bred tilfredshed omkring projektledelsens forvaltning af projektet. Dansk Flygtningehjælp beskrives som meget engagerede og professionelle i deres arbejde.

Rekrutteringen af deltagere

Venturepiloterne i Helsingør udtrykker, at en stor aldersspredning blandt deltagerne kan være en udfordring, fordi der opstår et hierarki blandt drengene, som er ødelæggende for gruppens dynamik og dermed læring. Samtidig var gruppen i begyndelsen meget stor, hvilket heller ikke anses som hensigtsmæssigt.

Samarbejdspartneren i Helsingør vurderer, at det har været en stor udfordring i forløbet, at de udvalgte drenge var dem, der havde det allersværest. I et fremtidigt projekt ville han vælge nogle deltagere, som har lidt færre udfordringer i hverdagen, hvorved det på sigt vil være nemmere at fastholde den læring, de har fået.

Det skal desuden tilføjes, at det kan opleves som et nederlag for drengene, hvis de vælges til at deltage, men viser sig ikke at være egnede til at indgå i projektet. I rekrutteringen af deltagere er det altså fortsat vigtigt at være opmærksom på sammensætningen af drenge, herunder alder og baggrund.

Rekrutteringen af mentorvirksomheder, venturepiloter og samarbejdspartnere

I forhold til mentorvirksomhedernes engagement i mikrovirksomhederne har der været stor forskel på, hvor meget tid de har lagt i arbejdet. Samtidig fremstod mentorvirksomhedens rolle uklar for de involverede aktører, hvilket besværliggjorde samarbejdet mellem venturepiloter, samarbejdspartnere og mentorvirksomheder. Alle opfordrer til, at mentorvirksomhedens rolle fremadrettet overvejes og præciseres.

Erfaringen med mentorvirksomhederne viser, at enkelt-mandsvirksomheder, som i Århus, ikke er at foretrække. At samarbejde med en større virksomhed giver drengene et bedre indblik i en "rigtig" virksomheds mange funktioner. I relation til mentorvirksomhederne skal det understreges, at virksomhedsbesøg har spillet en stor rolle for deltagerne. Dette bør derved være fast en del af forløbet fremover.

Selve rekrutteringen af både mentorvirksomheder og venturepiloter var meget intensiv for projektledelsen i Dansk Flygtningehjælp i opstartsfasen. En af de større udfordringer var at rekruttere venturepiloter i Helsingør, hvilket bl.a. skyldes, at der ikke er samme store antal studerende som i storbyen.

I relation til rekrutteringen af venturepiloter, påpeges det i Århus, at der var en uligevægt i forhold til antallet af venturepiloter og deltagere, hvilket har skabt en skæv dynamik. Det er derfor vigtigt, at antallet af venturepiloter ikke overstiger antallet af deltagere.

Profilerne på venturepiloterne har i de forskellige grupper været ensartede – to grupper bestående primært af studerende med lignende kompetencer og en gruppe bestående af folk med en lang arbejdserfaring. Der er blevet efterspurgt venturepiloter med en højere

grad af værktøjskompetencer, fx indenfor grafisk design. En mere alsidig gruppe af venturepiloter vil give en bedre dynamik i produktudviklingen i grupperne.

Der er desuden blevet efterspurgt pædagogiske kompetencer hos venturepiloterne i nogle af grupperne. Det er dog, ifølge Dansk Flygtningehjælp, meningen, at samarbejdspartneren skal have denne rolle. Uanset er det vigtigt at adressere dette punkt, så der i alle grupperne er en aktør, der kan tage et pædagogisk ansvar for drengene.

Der har været stor forskel på, i hvor høj grad venturepiloterne har inddraget deres eget netværk mv. Selvom størstedelen af venturepiloterne har lagt meget tid i arbejdet med drengene, er det fortsat vigtigt, at projektledelsen allerede i rekrutteringsprocessen taler med venturepiloterne om, hvad det indebærer at deltage i forløbet, primært i forhold til tid.

Samarbejdspartnerne har alle været mest involverede i starten af forløbet, hvorefter det er blevet mindre med tiden. I Århus var samarbejdet med samarbejdspartneren minimalt, hvorfor det er vigtigt, at der i rekrutteringen lægges vægt på, at det kræver tid at engagere sig.

Tidsaspektet er altså et vigtigt fokuspunkt i rekrutteringen af alle tre typer af involverede aktører, hvilket er naturligt i kraft af, at Mind Your Own Business er et projekt, der afhænger meget af de forskellige aktørers engagement.

Forløbet

Alle aktørerne i Mind Your Own Business beskriver forløbet som en god rejse – en god proces. Dette gør sig især gældende for deltagerne, som har gennemgået den største udvikling igennem forløbet.

Det er en stor succes, at deltagerne og de forskellige aktører, særligt venturepiloterne, sammen kan skabe et unikt forløb rettet mod udarbejdelsen af et selvvalgt produkt. Forløbet udvikler drengene og giver dem en kæmpe succesoplevelse, fordi de selv har været med til at udfylde projektets rammer. De når i mål med det, de selv har planlagt.

De yngre drenge i både Tingbjerg og i Helsingør udtrykker, at de gerne vil mødes oftere, hvor der i Århus er delte meninger om, hvorvidt forløbet skulle være mere intensivt, eller om de syv måneder er passende. Uenigheden i Århus kan skyldes, at der i forløbet har opstået interne problemer grundet manglende opbakning og fremmøde blandt deltagerne.

Venturepiloterne har i høj grad haft indflydelse på udformningen af de enkelte forløb, hvilket er en af projektets klare styrker. Venturepiloterne har dog haft en del udfordringer, når fx motivationen og engagementet har været lavt hos drengene. Det er vigtigt, at Dansk Flygtningehjælp har fokus på, hvordan venturepiloterne hjælpes i disse tilfælde. Der kan fx arbejdes med dette i forbindelse med en teambuilding eller på statusmøderne.

En samarbejdspartner foreslår, at der tidligt i forløbet gennemføres en forankrings snak med deltagerne, hvorved der tidligt i processen lægges fremtidsplaner for projektet. Dette vil bl.a. være gavnfuldt for den fase, der kommer efter forløbets afslutning, idet samtalen omkring mikrovirksomhedens fremtid derved ikke er helt ny for deltagerne, og de herved arbejder efter fælles ambitioner.

Generelt efterspørges en endnu klarere rollefordeling og planlægning mellem venturepiloter og de andre aktører, hvilket vil betyde et mere konstruktivt samarbejde omkring forløbet. Dette gør sig ligeledes gældende i forhold til mentorvirksomhederne, som især i Tingbjerg og i Århus kun var meget lidt inddraget.

Dansk Flygtningehjælp har været gode til at have overblik og styre Mind Your Own Business-forløbet. Det er positivt for de involverede aktører, når projektledelsen er opsøgende i forhold til, hvordan det går med mikrovirksomhederne, herunder eventuelle konflikter, samt at påminde om statusmøder mv. I relation til statusmøderne er det vigtigt at have fokus på, hvor venturepiloterne er i processen og derudfra tale om, hvad de har brug for hjælp til.

Ambassadørernes rolle

Ambassadørernes rolle overfor de nye deltagere var ikke særlig stor, idet der kun var kontakt meget få gange, og gruppen af ambassadører primært var nogen, deltagerne havde hørt om.

Ambassadørerne fra Urbanplanen har arbejdet videre med deres mikrovirksomhed med hjælp fra en af venturepiloterne samt en aktør fra en privat virksomhed. Samtidig har drengene bl.a. gang i et samarbejde med Københavns Kommune og SSP-konsulenterne. Evaluator er ikke bekendt med, hvorvidt de andre deltagere kender til udviklingen i ambassadørernes mikrovirksomhed, men det ville evt. være oplagt at oprette nogle kanaler eller et forum, hvor denne erfaringsudveksling kan finde sted.

En anden mulighed, som evaluatoren foreslår, er at skifte ambassadørerne ud med en ny og mere aktuel mikrovirksomhed. Dette vil fungere som en nyhed i Mind Your Own Business-regi og dermed skabe fornyelse og opmærksomhed, samtidig med at overdragelsen af titlen kan fungere som både et skub og et skulderklap for de deltagere, der bliver nye ambassadører. Evaluatoren vurderer, at det har haft en stor betydning for G for Gentlemen at være ambassadører og få ekstra fokus og støtte, hvilket andre mikrovirksomheder ligeledes vil have gavn af.

Produktet

Alle tre mikrovirksomheder fik igennem forløbet udarbejdet et produkt. I Tingbjerg arbejder seks af drengene fortsat videre med deres produkt, hvor tre af drengene har valgt ikke at fortsætte. I Århus fortsatte to af drengene efter forløbets afslutning, men det er på nuværende tidspunkt kun en af drengene, der fortsat arbejder på at videreudvikle produktet. I Helsingør er der ikke sket en videre udvikling i forhold til produktet siden forløbets afslutning.

Flere af produkterne er forholdsvis ensartede, idet flertallet af drengene primært har været interesserede i at designe og producere t-shirts. I Århus adskiller mikrovirksomheden sig fra dette ved at have udviklet sig til at være en velgørenhedsorganisation, der laver aktiviteter i lokalområdet.

Flere af de involverede aktører vurderer, at det for drengenes udvikling ikke har den store betydning, hvilket produkt de vælger at arbejde med, idet det er processen, som er central og afgørende. Samtidig er det et ønske fra venturepiloterne at blive inddraget tidligere i idéudviklingsfasen, idet de i højere grad gerne vil have muligheden for at byde ind med deres kompetencer og ideer i udviklingen af det endelige produkt.

Et andet forslag går på at holde idéudviklingsfasen åben i en længere periode, før der tages en beslutning om, hvilket produkt der skal sættes på. Dette ville gøre det nemmere for venturepiloterne at udnytte drengenes individuelle kompetencer på bedste vis.

Salget af drengenes produkter fandt sted sent i forløbet. Det kan overvejes, om forløbet kan tilrettelægges anderledes, så deltagerne når at få flere salgserfaringer inden forløbets afslutning.

Opfølgning

Der er stor forskel på, hvilken opfølgning de forskellige mikrovirksomheder har fået. Det er evaluators indtryk, at der ingen fast form er for opfølgningen på mikrovirksomhederne og drengene efter forløbets afslutning.

I Helsingør er alle drengene stoppet med at arbejde med deres mikrovirksomhed. Dette skyldes, at de er meget unge og ikke selvkørende nok til at kunne arbejde videre uden hjælp.

I Århus arbejder en af drengene videre på egen hånd. Han har selv stået for rekruttering af nye frivillige unge til at deltage i mikrovirksomhedens arbejde. Dansk Flygtningehjælp har siden forløbets afslutning skrevet flere historier om mikrovirksomhedens udvikling og har formidlet kontakt til Rotary med henblik på et fremtidigt samarbejde.

I Tingbjerg er fire af venturepiloterne fortsat efter forløbets afslutning, og Dansk Flygtningehjælp har samtidig hjulpet med at rekruttere fire nye venturepiloter til at arbejde videre med drengene. Dansk Flygtningehjælp har ydermere sat en workshop op hos en større virksomhed, hvor drengene har udarbejdet en ny forretningsplan. Denne hjælp fra professionelle har hjulpet drengene videre med deres produkt.

I relation til mikrovirksomhedernes økonomi, har Dansk Flygtningehjælp kendskab til, hvordan salget og økonomien hos mikrovirksomheden i Tingbjerg har udviklet sig siden forløbets afslutning. I forhold til Århus er der fra Dansk Flygtningehjælps side ikke det samme indgående kendskab til den økonomiske udvikling i mikrovirksomheden.

Både for deltagerne i Århus og i Helsingør opleves afslutningen på forløbet som meget brat. Drengene oplever et stort tomrum, idet de pludselig efter forløbets afslutning står alene. Der ønskes en form for opfølgning, et efterværn, efter forløbets første fase er afsluttet.

Opfølgningen kan, som i Tingbjerg, foregå ved, at tidligere og/eller nye venturepiloter fortsætter med at arbejde med drengene og mikrovirksomheden, og at samarbejder omkring fx workshops med nye virksomheder gennemføres.

I de tilfælde, hvor drengene arbejder på egen hånd efter afsluttet forløb, er det afgørende, at de er forberedt godt. I stedet for at overgangen til at skulle arbejde selvstændigt sker fra den ene dag til den anden, anbefales en form for udslusning.

Det er Dansk Flygtningehjælps ansvar at holde et minimum af kontakt til de drenge, der ønsker at arbejde videre med mikrovirksomheden, hvormed de får en følelse af, at der stadig er interesse og støtte. Desuden viser erfaringen fra fx G for Gentlemen, at en form for opfølgning kan være afgørende for mikrovirksomhedens fortsatte succes.

Kontakten til de tidligere deltagere kan samtidig holde projektledelsen opdateret med, hvordan mikrovirksomhederne og/eller andre nye projekter udvikler sig, hvilket er relevant at sprede som nyhed og dermed inspiration via de sociale medier.

Organisationen Mind Your Own Business

Organisationen Mind Your Own Business har skabt rammerne for og gennemført et rigtig godt forløb for både de forskellige aktører og for deltagerne. Der er dog enkelte punkter, som evaluatoren ønsker at kommentere på i relation til organisationens fordeling og planlægning af arbejde.

Arbejdsdelingsproblematik

Det er evaluators indtryk, at der blandt projektledelsen i Dansk Flygtningehjælp ikke har været en særlig høj grad af arbejdsdeling. Medarbejderne beskriver deres arbejdsområder som overlappende og deres roller som flydende.

Fordelen ved at arbejde på denne måde er bl.a., at alle medarbejderne har kunnet tale med aktørerne om specifikke problemstillinger og emner, fordi de alle har været inde i, hvordan det går med de enkelte virksomheder.

Samtidig vurderer evaluator, at en højere grad af arbejdsdeling og mere definerede roller vil gavne organisationen Mind Your Own Business. Dette vil især blive nødvendighed, når organisationen og medarbejderantallet vokser, hvormed en klar fordeling af fokus- og ansvarsområder kan være afgørende for at kunne fortsætte det konstruktive (sam)arbejde.

Årshjulet

Det er evaluators indtryk, at arbejdsbyrden hos projektledelsen hos Dansk Flygtningehjælp er særligt tung i nogle perioder af året. Dette gælder især i efteråret, hvor rekrutteringen af mentorvirksomheder og venturepiloter afsluttes, hvor deltagerne rekrutteres og introduceres, og hvor venturepiloterne påbegynder forløbet, herunder udviklingen af mikrovirksomheden sammen med drengene.

Denne exceptionelle travlhed omkring at starte mikrovirksomhederne op vurderes ikke som hensigtsmæssig – særligt ikke for medarbejderne hos Dansk Flygtningehjælp.

Fra omkring jul og i foråret er projektledelsens opgave primært at styre driften af Mind Your Own Business ved at holde statusmøder og lign. Desuden påbegyndes rekrutteringen af samarbejdspartnere mv.

Det anbefales at starte rekrutteringen af mentorvirksomheder og venturepiloter tidligere end hidtil – dvs. længere tid inden forløbets opstart i efteråret. Ved at fjerne spidsbelastningen i sensommeren og i starten af efteråret vil projektledelsen få et mere jævnt årshjul at arbejde efter.

Konceptet Mind Your Own Business

Det er svært at dokumentere den betydning, som Mind Your Own Business har for deltagerne på sigt, men det er et unikt og godt koncept.

Koblingen til aktører

Konceptet Mind Your Own Business inddrager virkelige aktører og skaber samarbejder mellem NGO'er, virksomheder og frivillige, hvilket er en god tilgang til integrationsarbejde, fordi deltagerne oplever en følelse af at blive set på som en gruppe, der har ressourcer, frem for at "skulle hjælpes".

Konceptet formår herved på unik vis at trække et resourcesyn frem i deltagerne samtidig med, at der med stor tålmodighed stilles en række krav til deltagerne ud fra en forestilling om, at de vil kunne klare opgaven. Der bliver herved fokus på potentialer frem for mangler.

Konceptet bygger på en erkendelse af, at alle de involveredes aktørers kompetencer er nødvendige for at gennemføre projektet, hvilket øger engagementet hos den enkelte aktør. Deltagernes møde med de forskellige civile aktører er afgørende for projektets succes. Dette ligger især i, at den tætte kontakt med og relation til venturepiloterne i høj grad er medvirkende til, at drengene udvikler sig.

Links til jobs eller forretningsaktører

Som beskrevet ovenfor har en del af drengene fået fritidsjobs efter forløbets afslutning. Desuden har to drenge startet egen enkeltmandsvirksomhed. Der er altså stadig en stor del af drengene, som ikke har fritidsarbejde eller gang i andre projekter.

Da det er oplagt, at drengene bruger de kompetencer, som de får gennem deltagelse i Mind Your Own Business, i et fritidsjob eller i andre samarbejder med forretningsaktører, vil evaluator opfordre til, at der udvikles en indsats rettet mod de drenge, der efter Mind Your Own Business er klar til at indgå i en ny job- eller forretningssammenhæng.